

SRI L.G. HAVANUR.—The hon. Leader of the Opposition wants me to arrange before some Commission.

SRI S R. BOMMAI —Madam, I would like to know from the Government whether they are agreeable to appoint a Commission ?

SRI B. BASAVALINGAPPA.—AS I have already said we will take necessary action under the Law if it warrants. There are so many Commissions set up. He may please appeal to the Central Government on this matter.

MADAM DEPUTY SPEAKER.—The hon. Minister for Revenue has already answered this matter. Let us close this issue.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.—ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ಸಭಾತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

(ಆರ್.ಪಿ.ಐ. ಸಿ.ಪಿ.ಐ. ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ಸದಸ್ಯರನ್ನಳಿದು ಮಿಕ್ಕಲ್ಲವರೊಡನೆ ಸಭಾತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು)

12.00 NOON

(ii) re : *Remarks about Muslim Customs made by Minister for Law, Social Welfare and Backward Classes.*

SRI QAMARUL ISLAM (Gulbarga).—Madam, This is a very important matter and it relates to the whole of the Muslim community and twelve crores Muslims of India. On 3rd August while inaugurating a function of women's organisation Sri L. G. Havanur in his capacity as Law Minister has passed derogatory remarks on the Muslim community, which appeared in the newspapers dated 4th August. The Purdah system is there in the Muslim and in Islam. He has said that purdah is the worst form of inclaring women and that Muslim women have been denied all human dignity and that they are forced to confine themselves within the four walls of the kitchen. He has also said that because of the opposition of the Muslim which is the biggest minority among the minority communities of India, the common Civil Code was not adopted. There is a senction of people who want to bring a common Civil Code. I want to tell this House that the Number of Muslims of India have also shed their blood for the independence of India. We know that there is article (44) of the Constitution which provides for a common Civil Code. It is a sword hanging on the heads of the Muslims. That is why we have been agitating since last 30 years after independence inside the Assembly and Parliament and also outside the Assembly and Parliament. Some sections of the people of India are pleading for a common Civil Code. The Child Adoption Bill was introduced in 1972 when Prime Minister Indira Gandhi was in power Both of the Muslims League M.Ps walked

out in protest from the Parliament. There is the Muslim Personal Law Board which consists of 72 Muslim Ulama and political leaders. That board also has, taken a decision that this Child Adoption Bill is an interference in the Muslim Personal Law. You know, Madam, that recently that Bill was withdrawn. Why? It is because of the agitation of the Muslim League M.Ps in the Rajya Sabha. The Law Minister who has little knowledge about Islam and the Muslims has said this which has affected the feelings of the Muslims. Purdah is observed not only by the Muslims but it is part and parcel of the Indian culture. Our Marwari women Rajput and Kaist Women are observing purdah but the form of it is different. There are Christians who are observing it but in a different form. In his statement he has said that Muslim women are forced to confine themselves within the four wall of the kitchen, but the history says that this country was ruled over by Razia Sultana who fought many battles and defeated so many people. This country was also ruled over by Chanda Bibi who had also shown her power in battle. In this country there is an example of Mumtaz Begum who was the wife of Shah Jehan who built the famous Taj Mahal. When he had to give judgments he used to consult her because she was most intelligent. These are the points I wanted to make in support of my arguments. I had great respect for him, he has included Muslims as a backward community. As far as these remarks are concerned, I request him to withdraw them. The feelings of Muslims have been expressed in Delhi and Hyderabad papers also.

† ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಇಬ್ರಾಹಿಮ್.—(ಬಿಜಾಪುರ) ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಏನು ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದು ಏರಡು ವಿಚಾರಗಳು. ಒಂದನೆಯದು, Purdah is the worst form of enslaving women. ಎರಡನೆಯದು Muslim women are denied human dignity and forced to confine themselves within the four walls of the kitchen. ಪರ್ದಾ ಸಿಸ್ಟಮನ್ನು ಇಂಟರ್‌ಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಜಾರಿ ತಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು ಇದ್ದು. ಇವೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಿರಾನಿನಂಥ ಪವಿತ್ರವಾದ ಗಂಧದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ವೆಹಾನ್ ಆದೇ. ಮಿರಾನಿನ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಆ ಕಡೆ, ಈ ಕಡೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯೂ ಉದ್ಭವವಾಗಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆಯೂ ಕೂಡ ಉದ್ಭವವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವಿಶ್ವಾಸ, ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಮಿರಾನಿನ ಮೂಲಭೂತವಾದಂಥ ಭಗವಂತನ ಏನು ಒಂದು ಅದೇಶವಿದೆ ಅವನೇ ತಪ್ಪು ಎನ್ನುವಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ನಾನ, ಮಾನ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಏನಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಅಂಥಾ ಒಂಥು ಪವಿತ್ರವಾದ ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಿರಾನಿನ ಒಂದು ಅಕ್ಷರದ ಬಗ್ಗೆ, ಯಾಗಲಿ ಮಿರಾನಿನ ವರೋಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಇಸ್ಲಾಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ರೀತ್ಯಾ ಮರಣದಂಡನೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಮಾಡಿದೆ. ಈ ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಡೀ ೭೦ ಕೋಟಿ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ೧೨ ಕೋಟಿ ಒಂದೂಸ್ರಾನದಲ್ಲಿ ಇದೇವೆ ಇಡೀ ೭೦ ಕೋಟಿ ಜನ ಯಾವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಯಾವ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ದೀಪಕ್ಕೆ ೫ ಸುತ್ತು ತಲೆಬಾಗುತ್ತೇವೋ ಅಂತಹ ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಇಡೀ ೭೦ ಕೋಟಿ ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಪಘಾತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡ

ತಕ್ಕ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು, ನಿಜ, ಆದರೆ ನೀವು ರಾಜನಾಮೆಕೊಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿ. ಅದರ ಮಂತ್ರಿ ಆಗಿದ್ದಾಗ ಅಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ನೀವು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ರಾಜನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ನೀವು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ನೀವು ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಏನು ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪು. ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ವಿಧಾನಸೌಧದ ಹೊರಗಡೆ 'ಧರ್ಮೋ ರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷಿತಃ' ಎಂದು ಬೋರ್ಡ್‌ನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ. ಒಳಗಡೆ ಇರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದಾದರೆ. ಆ ಬೋರ್ಡ್‌ನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿಸಿ, ಇಲ್ಲವೇ ಮಂತ್ರಿಗಳ ನೀತಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿಸಿ,

ಅವರು ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳಲೇ ಬೇಕು, ದೇಶಕ್ಕೇ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ,

I ask him to apologise unconditionally in this House and he should give a letter.

ಅವರು ಬರೀ ಅಪಾಲಜಿ ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಗುರುಗಳು ಏನಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀ ಮೌಲಾನಾ ಜುನಾಡಿ ಜುಮ್ಮಾ ಮಸೀದಿ, ಕಂಟೋನ್‌ಮೆಂಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೌಲಾನಾ ಅಬೂ ಸಫ್ವಾದ್‌ಸಾಹೇಬ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರು ಏನು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ನಮ್ಮ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಹ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡದೆ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಅಡ್ಡರ್ಸ್ ಮಾಡಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೊರಗೆ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರವೇ ಹೊಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರವೇ ಹೊಣೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರಿಂದ ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟ್ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಕಾರಣ ಅವರು ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಕೂಡಲೇ ಅಪಾಲಜಿಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನೆಯವರ ಮುಖಾಂತರ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳವರು ಒಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ್ನು ಅದರ ಮಾರನೇ ದಿವಸವೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ ಅವರು ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ ಯವರು ಆ ರೀತಿ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆಗಲೇ ಶಾಸಕರು ಆಗಲೇ ಪ್ರಮಾಣವಚನವನ್ನು ಸಂವಿಧಾನ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿರುವಾಗ ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ತಪ್ಪು ಅದುದರಿಂದ ಅವರು ಬೇಷರತ್ತಾಗಿ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮುಖಾಂತರ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸದಾಕಾಲ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆಯೇ? ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು....

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ.—ಪಾರ್ಟಿ ಟೈಮ್ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ಮಂತ್ರಿಗಳು...ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೊತ್ತು ಸದಸ್ಯರು ಎಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಪಾತ್ ರೂಂನಲ್ಲಿಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ, ಸದಸ್ಯರುಗಳೇ? ಹಿಂದೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಿ|| ಗೋಪಾಲ ಗೌಡರವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ತಾವು ಬೇಕಾದರೇ ರಿಕಾರ್ಡ್ ತೆಗೆದು ನೋಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಸದಾಕಾಲ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಂತ ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಹಳಕಷ್ಟವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಮಿತಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿರುವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳವರು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಉಳಿದಿರತಕ್ಕದ್ದೂ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರ.

ಹೇಳಿರತಕ್ಕದ್ದು ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ೩೬೫ ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ೨೪ ಗಂಟೆಯೂ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿಯೇ ಇರತಾರೊಂದು ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟರು.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ.—ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು ಯಾವ ಯಾವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪೇಗೆ ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತಾರೋ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಅದು ನಿಮಗೂ ಅಸ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—೧ ಮಿ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿರುವುದು ಅಲ್ಲ ಅವರು ಇದನ್ನು ಬಹಿರ ೪ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ೨೨ ಗಂಟೆಯೂ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳು ಅಸ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಅವರಿಗೂ ಅಸ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲೂರ್ ಆನಂದರಾವ್.—೨೪ ಗಂಟೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೋ ಅದು ನಿಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದು

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್.—ಸದಕಾಲ ಯಾರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಒಂದು ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳಬಹುದು ಅದು ಮಂತ್ರಿವಲ್ಲ ಅದರ ಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಜಿ. ಹಾವನೂರ್ ರವರು ಏನು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಅವರು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಅದೇ ಅವರು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು, ಅದನ್ನು ಅವರು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದರೆ ಗೊಂದಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲೂರ್ ಆನಂದರಾವ್.—ಮಾನ್ಯ ಪಟೇಲ್ ರವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ, ಒಂದು ಕೋಮಿನ ಬಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಸಹ ಅಷ್ಟು ಗಮನಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದೇ ಇದೇ ರೀತಿ ಶ್ರೀ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ ನವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಬುಸಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಎಜಿಟೇಷನ್ ಆದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಆ ಮಾತನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಹಾವನೂರ್ ರವರು ಮೂಡಿರತಕ್ಕ ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟ್ ನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರೂ ಸಹ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ತಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟ್ ನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲೂರ್ ಆನಂದರಾವ್.—ಮಾನ್ಯ ಹಾವನೂರವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾದಗಲೇ ಈ ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟ್ ನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಆ ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟ್ ನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಅದನ್ನು ವಿತ್ ಡ್ರಾ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಇಲ್ಲ ನಾಡಿನಾಡು ಕೊಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳವರಿಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರದೇ ಆದ ಒಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇವೆ. ಪಾನ ನಿರೋಧದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ...

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೂ ಈಗಿರುವ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷನೀಯವರೇ, ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದೆ, ಅದನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ,

ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಒಂದು ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರು ಸ್ವಮೂತ್ರ ಪಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅಯುರ್ವೇದಿಕ ಔಷಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಅಯುರ್ವೇದಿಕ ಔಷಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಅಲೋಪತಿ ಔಷಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಬೇರೆ. ಯಾರಿಗೆ ಆಗಲಿ ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದೆ, ನಾನು ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವಾಗ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಪಕ್ಷದ ವಿಚಾರ ಅಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಚಾರ ಅಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು. ಮಾನ್ಯ ಹಾವನೂರವರು ಹೇಳಿದಂಥ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಆದರೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಸೆನಿಟೀವ್ ಇದೆ, ಅದನ್ನು ಅವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಮನ್ ಸಿವಿಲ್ ಕೋಡ್ ಇರಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಇರಬಾರದೇ ಎನ್ನುವುದು ಕಾಂಟ್ರಾವರ್ಸಿಯಲ್ ಮಾಟರ್ಸ್ ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ 'ಇದು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯಲ್ಲ ಇದು ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಗೆ, ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಾಗ ನಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು?

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ.—ಅವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ತಾವು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ಅರ್ಥದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಬೇಡಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೆಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಮಂತ್ರಿಯವರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಯಾವ ಇನ್ಫರೆನ್ಸ್‌ಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ 'ಅದು ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ' ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

SRI WILLAM ST. JOHN SINCLAIR MARLEY.—Madam Deputy Speaker, I have risen only on a point of information. The hon'ble member Sri Qamarul Islam mentioned that it is a practice amongst Christians to have purdah. That is something new to me. I would be very pleased if he would enlighten the practice for my satisfaction. Thank you.

SRI QAMARUL ISLAM.—I would like to tell my hon'ble learned friend that the form of a purdah system is different in the capital of Rome. I think the hon'ble member knows that Marwaris observe purdah system as also the Christian community. But the practice is in a different form. In that light only I just enlightened the House about the purdah system.

SRI P. F. RODRIGUES (Minister of State for Housing).—As the Christian community is concerned they does not wear purdah.

SRI K. H. RANGANATH (Minister for Agriculture and Parliamentary Affairs).—In this week's Illustrated Weekly a mention is made that muslims belonging to kacha-maimun community follow hindu system.

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್. ಪ್ರಮೀಳಾ.—ಪರದ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು. ಅವರ ಜಾತಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅವರು ಅದನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದಯವಿಟ್ಟು ಯಾರು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

SRI QAMARUL ISLAM.—Madam, whenever the question of Islam comes, we have to go as per the 'shariat' Many people were saying that Sri Hamid Dalvai is a Muslim. But at the time of his death, he said 'please burn me after I die.' The statement of the Hon'ble Law Minister may pertain to that section of people. However, it is a controversial Statement. I welcome the statement of the Hon'ble Chief Minister and the Hon'ble Minister for Parliamentary Affairs. But the Hon'ble Law Minister attended the function in his capacity as Minister and made that statement. I therefore appeal to him to withdraw the Statement and apologise.

SRI K. H. SRINIVASA (Minister for Information and Youth Services).—Since the question pertains women, I think the House should have the views of the hon'ble lady Member Smt. Pramila also.

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್. ಪ್ರಮೀಳಾ.—ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ನೋಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ನೋಡಬಾರದು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಭಾವನೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪರದ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಜನಾಂಗ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅವರು ಪರದ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಪರದ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಥವಾ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅವರು ಏನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಥವಾ ಏನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರು ಅದನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಂಟರ್‌ಫಿಯರ್ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

SRI K. H. RANGANATH.—Madam, by not marrying, she has not allowed anybody to interfere in her realm !

SRI S. R. BOMMAI.—I do not agree with the Hon'ble Minister. She interferes with everybody !

SRI K. H. RANGANATH.—If the hon'ble Leader of the Opposition is knowing better, I should submit to his opinion.

SRI S. R. BOMMAI.—The experience in the House is that she interferes in every matter and contributes.

SRI L. G. HAVANUR (Minister for Law, Social Welfare and Backward Classes).—Madam Deputy Speaker, I have gone through the Press Reports on the basis of which the hon'ble two muslim members made a scathing attack on me. At the outset, I should say that the Constitution provides by Article 44 that the State shall, Strive to

bring about a uniform Civil Code for all citizens of India and that being one of the directives of the Constitution, I believe the constitution makers did not intend to exclude any community while proposing to incorporate that clause and as has been suggested by the two hon'ble members that I am Minister and I have taken oath under the Constitution Art. 44 being a part of the Constitution, my oath conforms to the provisions of the Constitution. That is one aspect.

Secondly, the amendment to or interference with the personal law of either Hindus or Muslims, could be codified or amended or some social requirements could be introduced not by the State Government or the State Legislature, much less by a small fly like me, but the competence is there with the Parliament to make any such law under the federal system of distribution of powers. It is only the Parliament which could make such law as it is done in the case of codifying the Hindu law. So, my opinion, either as a Minister or a Legislator or just a citizen has no relevance to the opinion of the Government or the policy of our Government. That is the second point. The third is, the two paper cuttings which have been supplied to this august House do not make a reference to my commenting upon the Muslim religion or Muslim tenets or Muslim community as such, it relates to certain practices that are prevailing in almost all the communities. For instance, amongst the Hindus, the sacrifice of the wife on the death of the husband on the pier of the husband which was called 'sati practice' was at one time accepted to be a part of Hindu religion, but as far as back 1826 or so, the Britishers introduced a law prohibiting the practice of 'Sati'. Till 1926 or so the child marriage amongst the Hindus was considered as a part of Hindu religion but reforms were introduced; re-marriage of widows was considered to be a religious prohibition but there they introduced some reforms; practice of untouchability was considered as a part of Hindu religion but we abolished it. So, certain practices which were prevailing amongst certain communities and to which some religious element is attempted to be attributed, have been removed by Hindus and Hindu law has been secularised in certain areas or certain sectors.

12-30 P.M.

Now, so far as my speech at the Women's Federation was concerned, I did not make any comment on Muslim religion; I did not make any comment against Muslim women as such. But the Central Muslim Association had given evidence before our Commission stating that the educational backwardness of the Muslim community was due to the fact that Muslims practice Purdah and 50 per cent of the Muslim population being women, the illiteracy with the Muslim women had contributed to the educational backwardness of the Muslim community.

as a whole. It is in that context I said for their own advancement, in their own interests, that if a certain system or a practice comes in the way of advancement of that community, that practice should be given up, it is upto the Muslims whether to follow that practice or not. Even so I remember whether to follow that reference in my speech that this practice of Purdah was not peculiar just to Muslims alone, it was prevalent in Northern India amongst Rajputs, Maharashtrians, Marwaris, or for that matter, most of the traditional warrior communities and we find that those who practice Purdah, like Rajputs in our State, are also educationally backward. In this competitive era if certain communities follow certain practice which retard their advancement, it is my earnest appeal to them that they should give up such practice, if my suggestion is acceptable, it cannot be the policy of the government. I shall read some of the paragraphs which the hon'ble members have omitted to read. This is from Deccan Herald dated 4th August 1978 which has been supplied by the hon'ble members.

“Mr. L.G. Havanur, Minister for law said here today that women should launch a non-violent movement against men for the assertion of their equal right.” I have included the Hindus, Muslims and the Christians, I have not isolated any section of women of any particular community. Inaugurating the Federation of Womens Organisation, he said that women were grossly unrepresented in the field of public life including politics. In this context, for the educational advancement of Muslim Community they should see that their women are sent to schools in adequate number. He reiterated that a demand should be made by women to ensure 50% representation in every field, even in services and in the educational field. Referring to the social emancipation of Indian women, he said mentally the women are not free from old taboos and restrictions that man has created in their minds.

Unless women could liberate themselves from these, he said, complete emancipation would never be possible. He strongly advocated an increasing participation of women in politics.”

I do not think there is any reference to the Muslim women as such, Muslim religion as such, much less to the Koran. There is nothing objectionable in my statement which warrant either withdrawal or expression of regrets.

SRI QAMARAL ISLAM.—The hon'ble Minister is not fully aware of Islam and the Muslim Shariat. In his statement he said that many reforms have been made in the Hindu Law like abolition of Sati, Child Marriage and remarriage by widows. He mentioned about the Central Muslim Association. No association has any authority to change

the Muslim law. The Muslim law is enunciated in the Holy Koran. The Holy Koran is given to our Mohamed Prophet by God which cannot be altered or changed by any authority. The principles adumbrated in the Holy Koran and the Shariat cannot be changed and no reforms should be brought to change them. For the last 14 years we have been telling the government not to effect any reforms to our Personal Law. There is a Personal Law Board which consists of Ulemas. When a Bill aimed at reforming our Law was brought before the Parliament in 1972, our Muslim League members staged a walk out. The Bill was considered as an attempt to interfere with the Muslim Personal Law. When the Bill went to the Rajya Sabha recently the Government withdrew that Bill. My contention is this, that he has inaugurated the federation in capacity as the Law Minister and has said something which is not in consonance with the declared policy of the government. His speech has given room for confusion amongst the Muslims. While Smt. Indira Gandhi was the Prime Minister she had said that if the Muslims want any reform in their personal law, then only we will try to change the Personal Law. This was stated on the floor of the Parliament when this matter was discussed. But my contention is that even if the Muslims want any change in Personal law they cannot do it.

MADAM DEPUTY SPEAKER.—The hon'ble member need not refer to what happened on the floor of the Parliament. The Hon'ble Minister has neither brought any bill nor has moved any motion. He has made a statement. There the matter should end.

ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎಂ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ.—ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ವಿಚಾರ ಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಆದರೆ ನಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟು ಸುಮಾರು ೬ ದಿವಸಗಳಾಯಿತು ಈ ವಿಚಾರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ೨೦ ದಿವಸಗಳಾಯಿತು. ಅವರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಆಗಲೇ ಅವರು ಇದನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಕಾಂಟ್ರಿಡಕ್ಟ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ? ಅವರು ಆಗಲೇ ಇದನ್ನು ಕಾಂಟ್ರಿಡಕ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪೇಪರುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕೊಡಲೇ ಅವರು ಏತಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಕಾಂಟ್ರಿಡಕ್ಟ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು ?

SRI L.G. HAVANUR.—Madam Speaker, I don't say that I did not make any speech nor did I say that the report in the Press is incorrect. I think, hon. Member Mr. Ibrahim did not properly hear me. My statement related to two aspects. Hon. member said that I insulted the Islam religion and shown disrespect to the Koran. For these two accusations they have relied upon the 'Hindu' paper. But none of the papers said that Mr. Havanur either referred to Islam or the Koran.

SRI C.M. IBRAHIM.—Pleased read Hindu paper.

SRI L.G. HAVANUR.—There is no reference to the Kuran and Islam in the paper ? Where is the reference ?

SRI C.M. IBRAHIM.—The Minister is going back from his statement.

ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲೂರು ಅನಂದ ರಾವ್.—ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ವಿವಾದ ಇಷ್ಟೆ, ಮಾನ್ಯ ಹಾವನೂರ್ ಅವರ ಮುಸ್ಲೀಂ ಕಮ್ಯುನಿಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಮುಸ್ಲೀಂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹಾಕತಕ್ಕಂಥ ಪರದಾ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನೋಟೀಸ್ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ರಂಗನಾಥ್ ಅವರು ಸಹ ಈ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಈಗ ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಷ್ಟೆ, ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವರದಿ ಸರಿಯಲ್ಲ, ನಾನು ಮುಸ್ಲೀಂ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾಗಲೀ ಮುಸ್ಲೀಂ ಜನಾಂಗದವರ ಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾಗಲೀ ರೆಫರ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ ಚರ್ಚೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರೇನಾದರೂ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವರದಿ ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲ ಉದ್ಭವವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡೆಕ್ಕನ್-ಹೆರಾಲ್ಡ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರಹ, ಬಂದಿದೆ, ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರಹ ಬಂದಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ತಾವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ರೆಫರ್ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಆ ರೀತಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ತಮಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ಮುಖ್ಯವೋ ಅಥವಾ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವುದು ಮುಖ್ಯವೋ ?

ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎಂ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ.—ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವರದಿ ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಲಿ.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಟಿಪ್ ಮಾಡುವ ಇಷ್ಟ ನನಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ತಾವು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಪ್ರೆಸ್-ರಿಪೋರ್ಟನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ.

ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎಂ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ.—ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ಸುಳ್ಳು. ನಾನು ಆ ರೀತಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಹಾವನೂರ್ ಅವರು ಹೇಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಕಡೆಯ ಮುಸ್ಲೀಂ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ.ಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುಕಂಪವಿರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಇವನ್ನು ಪಾರ್ಟಿ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬಾರದು, ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಮತ್ತು ಅವರೂ ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದಕಾರಣ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಸ್ಟೇಟ್ ಮೆಂಟ್ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಪಾಲಜಿ ಕೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎ. ಮೊಹಿದೀನ್.—ನಾನು ಕಳೆದ ೨-೪ ದಿವಸಗಳಿಂದಲೂ ಮಾನ್ಯ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಶಾಂತ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವರೊಬ್ಬರೇ ಮುಸ್ಲೀಂ ಸದಸ್ಯರೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

(ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಿದರು)

MADAM DEPUTY SPEAKER.—Whatever the member wants to say, he may kindly be allowed to say. Let him not go beyond the scope.

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎ. ಮೊಹಿದೀನ್.—ಆಗಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಯು.ಟಿ. ಫರೀದ್.—ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಮೊಹಿದೀನ್ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೋಂದು ಉದ್ದೇಶ ಬಂತು ಎಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ೧೦ ಗಂಟೆಯಿಂದಲೂ ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಶಾಂತ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಆದರೆ ಈ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರೇಕೆ ಇಷ್ಟೋಂದು ಉದ್ದೇಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಮುಸ್ಲೀಂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಆ ವಿಷಯ ಅವರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಡೆಯವರು ಮಾತನಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ ಹೇಳಲಿ. ಆದರೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಏತಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯವಾದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಫೀಲಿಂಗ್ಸ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಿಮಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಸ್ವೇಚ್ಛಾವೇಷ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಹೇಳಿಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪರ ನೀತಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಈಗಲೂ ಸಹ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಣಕುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಿಯತ್ತನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲೀ ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಈ ಕಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಎಳೆದುಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾವು ಈ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಕವಾದಂಥ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಉದ್ದೇಶಗೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮೊಹದೀನ್ ಅವರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಅವರು ಕೇಳಬೇಕು.

SRI B.A. MOHIDEEN. — After there government came, 56 heinous crimes have been committed. It is not within his power to change the Personal Law of Muslims. It is not possible for Mr. Havanur or anybody to change it. We are here to protect the interests of the Muslims. This Government is there to protect the interests of the minorities. Therefore, let him not give any politics to this issue.

MADAM DEPUTY SPEAKER. — The Hon. Minister has already replied. So, we close this matter.

(Saravashri Qumarul Islam and Ibrahim sat in dharmā)

SRI B.V. KAKK LAYA. — The House is not in order. I request the Minister not to say anything as long as the House is not in order. I would also request the Chair to instruct the Reporters not to take down anything until the House is brought to order.

SRI L.G. HAVANUR. — Madam Speaker, If one goes through my Backward Classes Commission report one has to accuse me particularly the Hindus that have given undue respect to the Islam and Christianity. It is my misfortune that Muslim friends should find fault with my Speech. I have stated in my BCC report that it is only after the advent of Islam, Veerasivism and Christianity that we Hindus came to know what is individual liberty, freedom equality and other things. It is because of the influence of Islam veera Shaivism and Christianity we find some improvement in the Hindu religion. I think this is the highest compliment that a Hindu like me could give to Islam.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ. — ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇವತ್ತು ನಾವು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರ ಏನಿದೆ ಇದು ಪಕ್ಷಾಂತರವಾದ ವಿಚಾರ. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಹಾವನೂರ್ ಅವರು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ತಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಹಾವನೂರ್ ಅವರು ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಚಾರ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದೆ. ಅವರು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರವಾದ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬುದಿರವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನು ಎಂದರೆ ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರದಿ ಬಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷದ ಸಿಸ್ಟಂ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅದರಿಂದ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನೊಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಜಿ. ಹಾವನೂರ್.—ಅವರು ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಮೆಳ್ಳೂರು ಅನಂದರಾವ್.—ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೋಟ್ ಮಾಡಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಯಾರು ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೇ ಈ ಸದನದ ಮುಂದೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರ ಕೊಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ವರದಿ ಸರಿ ಎಂದು ಪ್ರತಿ ಪಾದನೆ ಮಾಡು ವುದಾದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

Let us forget what has appeared in the press. In one paper something has been reported and in another paper something else has been reported. The person concerned has made a categorical statement bringing the facts to the notice of the House. Therefore, I would still appeal to the members, that this sort of thing is not correct. It is not a government issue. It is an issue which is beyond the scope of the business of the House. The Hon. Minister has made the position amply clear regarding his attitude towards the community. It is proper for the hon. members to take their seats. If this type of things continues, it may be very difficult to transact any business in this House.

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎಂ. ನಡಾಫ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಲುವು ಏನು ಇದೆ ಅದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಮತ್ತು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಅಫೇರ್ಸ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಹಾವನೂರ್ ಅವರು ಕೂಡ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೂ ಕೂಡ ಈ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಅವರು ಏತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೋ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಏನಾದರೂ ಈ ಕಡೆ ಕುಳಿತ ಶಾಸಕರಿಗೆ ಅಂಜಿಕೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಜಕೀಯ ಲಾಭ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಇದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸದಲ್ಲೇ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದರೆ ಅದು ಅವರ ಸ್ವಪ್ನ. ಇಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಮೊರೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

(ಗೊಂದಲ)

ಬೃ. ಸದಸ್ಯರು.—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಅನಂದರಾವ್ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರುವುದು ತೋಳ, ಕುರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್.—ತೋಳದ ಕೆಲಸ ಏನು ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡಿ ನೋಡೋಣ.

(ಗೊಂದಲ)

1-00 P.M.

SRI MALLUR ANANDA RAO.—I am rising on a point or order.

SRI B. V. KAKKILAYA.—Where is the point of order when the House is not in order? Kindly allow the Hon'ble Leader of the Opposition to say what he wanted to say in this matter. Why should the other Members of the Opposition obstruct him from making an appeal and bring the House in order? I request the Chair to bring the House in order.

MADAM DEPUTY SPEAKER.—I would request the Hon'ble Members who are sitting Dharana to go to their seats. The Hon'ble Minister has replied and he has stated that he does not have anything against the community.

SRI S. R. BOMMAI.—I don't want to discuss this matter in detail now in this House. The hon'ble Member Sri Kakkilaya has stated that the House is not in order. Therefore, I request the Madam Deputy Speaker to adjourn for ten minutes so that in the meanwhile I will have a talk with the Hon'ble law Minister.

SRI S. M. YAHYA.—For a long time, we have discussed a very sentimental issue. Our friends have raised it and the friends from the other side also have given their opinion. There are two points; as for statement made by Mr. Havanur is concerned, it is not the Government policy at all as the Chief Minister has already made a statement here on the floor of the House. Regarding the other aspect whether the view is the personal view of Mr. Havanur or not, his own reply would very clearly show that he has paid high compliments to the Muslim Community. Therefore, it is very clear that Mr. Havanur had no intention or any motive to disrespect the statements of the Muslim Community before even to-day and I know him very well and his intention is not to disrespect any community especially muslim community. With this, I appeal to my hon'ble Friends Mr. Ebrahim and Mr. Islam to take their seats and on his behalf I would say that he has no intention to affect the sentiments of the Muslim Community. With this, I again appeal to my young friends to resume their seats.

SRI S. R. BOMMAI.—I completely agree with the observations made by the Hon'ble Minister for Parliamentary Affairs and also the Hon'ble Minister for Finance. But some of the members here expressed that the Hon'ble Members who are observing the Dharana want to make a political capital out of that. I want to make it very clear to those members that no politics is involved in it. It is not a party affair and it is not a Government affair. Because you are sitting on the other side and we are sitting on this side, let us not make it a party issue. There is no political motive in it.

SRI H. M. NADAF.—Why did they point out to the Members of this side? Why did you provoke the members of this side?

SRI S. R. BOMMAI.—I would like to read only one sentence which has appeared in "Hindu" which says as follows:—

"Mr. Havanur described the Purdah as the worst form of enslaving women and said Muslim women were being denied human dignity and forced to confine themselves to the four walls."

I would like to know from the hon'ble Members from that side, even the Finance Minister, whether he shares with this view? Do you share this view the Muslim Women have denied the human rights.

SRI S. M. YAHYA.—It will not arise at all. He don't want to interfere in the custom and religion of any other community at all.

SRI S. R. BOMMAI.—Let us not be sentimental. There is a statement. If Mr. Havanur holds that view, it is his sweet will. The question is, whether such a statement has been made by him or not. As stated by the Hon'ble Minister for Parliamentary Affairs, misquoting may be there; Everything appeared in the paper may not be correct. We want to know whether he has made such a statement. If he has made such a statement, that is one thing; He has got every right to hold that view but whether this will wound the feelings of the Muslims is another question. I will again read only a portion from what has appeared in "HINDU".

"Mr. Havanur described purdah as the worst form of enslaving women and said Muslim Women were being denied human dignity....."

This very expression will wound the feelings of the Muslims. According to the statement, my inference is all the Muslim ladies are slaves; They have been denied human rights; even the minimum rights are not enjoyed. He has got the liberty to hold that view but it has wounded the feelings of the members. I would appeal him to make a statement that he is not intended to wound the feelings of the Muslims. Then there ends the matter.

SRI L.G. HAVANUR.—In the BCC Report.....

SRI S. R. BOMMAI.—You have shown your respect in the Report but what about the Particular statement which has appeared in the paper?

SRI L. G. HAVANUR.—I cannot say that what is being reported in the "HINDU" is incorrect and has the Hon'ble Leader of the Opposition has rightly stated, some times papers misquote or distort the statements is also a fact, but may I know from the Hon'ble Leader of the Opposition why he based the paper statement to file a contempt case against me? Why should he base such a statement for initiating the contempt proceedings against me in the High Court?

SRI S. R. BOMMAI.—I expected my Hon'ble Law Minister to be more relevant. He has become very irrelevant. That petition, I have not filed. He can ask that question to the Petitioner who has filed it and normally we believe the reports of the papers are correct and

as far as possible they contain truthful statements. I am glad the Hon'ble Minister has owned the statement; If he owns it, affects the statements of the Muslims.

SRI L. G. HAVANUR.—I cannot disown the statement but I had stated much more than what is being reported in the papers. You cannot force me; You cannot put a bayonet or sword at my chest and threaten me. That is not the way to extract things. This type of coercion or intimidation and other things would not deter me or would not make me yield to the pressures. What I have stated I still say that what is being reported in the "HINDU" paper of the 4th August is a hundred per cent correct statement of what I said but I made the speech for more than an hour and the whole of it is not incorporated. If that statement has got to be read in the context of the other parts of my speech where the Deccan Herald has partly quoted it, you would find that I have made an appeal to the women in general, not excluding Muslim Women. It is in that context you have got to read my speech and you cannot dissect one or two sentences, or one or two words, from the main paragraphs or the context and try to give a distorted meaning to my Speech. All women should combine together to fight against the social tribulation and destructions. It is not just a national movement. It is a universal movement. You must stress for it. You must try to support the cause of women.

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್. ಪ್ರವೀಣಾ.— ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಬರೇ ಮಹಮದೀಯರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೇ ಅಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಅಂಥ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ೫೦ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಏನು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ರೈಟ್ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ ಎಂದು. ಹೇಗಾದರೂ ಅವು ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದೀರಿ ಇಂಥಾ ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ, ನಾವು ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

SRI L. G. HAVANUR.—I wish to make a statement. I have the highest regard for the Muslim community. I have the highest respect for Muslim religion as I had for the Hindus and Christians.

SRI K. H. SRINIVASA.—Madam, the Hon'ble Law Minister Mr. Havanur has in a very unequivocal terms explained the context and made very clear his ideas behind his speech. We all know whenever the speeches are covered by the Press Correspondents which are lengthy they summarise the speech in their own way and give importance to different ideas. This freedom we have guaranteed to the press also. So, whenever certain confusion arise on account of a particular Version carried in the press, of course, any person who has made that statement may be called to explain that matter and Mr. Havanur has explained it very well and also the idea behind his speech. If we

think in terms of particular press Version there will be no end for it. It is going to infringe on the right of the freedom of press also. So, let us not continue our discussion on this matter. Apart from this Mr. Havanur explained his stand and also his personal views. There are hardly a few men we can stand by his conviction. Mr. Havanur is also one of the men who stood by his conviction. Therefore, let us not pull on this matter further.

ಶ್ರೀ ಜೆ. ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇದು ಒಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಮಾನ್ಯ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರ ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೋ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಚಾರ. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಆಗಿರತಕ್ಕಂಥಾ ತೊಂದರೆ ಏನೆಂದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರಗಡೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆಸ್ತದ ಬರಬಾರದು ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವರು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ. ಇದೇನಾದರೂ ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಏನಾದರೂ ನೋವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಜನರಿಗೆ ಏನು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡಬೇಕೋ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮನಸ್ಸು ಬರುತ್ತದೋ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಲಿ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ತೀರವಾಗಿ ಉದ್ದ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ. ಹೊರಗಡೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡೋಣ.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಜಿ. ಹಾವನೂರ್.—ಹೊರಗಡೆ ಹಾವನೂರ್‌ರವರನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಾ? ಹೊರಗಡೆ ಹಾವನೂರ್‌ರವರನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಗುಂಡು ಹಾಕಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ.—ನಮಗೆ ಗುಂಡು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಸಹ ಜನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆಯವರು ಹೀಗಿನಾದರೂ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಜನ ಅಲ್ಲೇ ಗುಂಡು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

MADAM DEPUTY SPEAKER.—This is not the way of behaving in this August House. Hon'ble members should maintain the dignity and decorum of this House. The Hon'ble Minister is telling the truth. If these members do not believe there they cannot believe what has been reported in the press also. I request the Hon'ble Members to go back to their seats.

SRI M. ABDUL LATHEEF.—Madam Speaker, as a Muslim member of this House I most sincerely appeal to my hon'ble friends Mr. Islam and Ibrahim to resume their seats in the light of what has been stated by Mr. Havanur and the feelings expressed by the House. Nobody intend to harm the feelings of the Muslims. As the entire House is fully aware of what Mr. Havanur has said I once again appeal in the name of the community to put an end to this issue and resume their seats.

Sri Sher Khan [spoke in Urdu]

† ಶ್ರೀಮತಿ ಅನಸೂಯಾ ಗಜಾನನ ಶರ್ಮ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಹಾವನೂರ್ ಅವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಇದೆ. ಅದು ನನ್ನ ಸುದ್ದಿವಳೋ ಅಥವಾ ದುರ್ದೈವಳೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾವನೂರ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಬುಡದಿಂದ ತುದಿಯವರೆಗೆ ಹೊಸ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಠಶಾಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅತ್ಯವೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅವರ ಭಾಷಣದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಬ್ದಗಳು ನಮಗೆ ತಪ್ಪೆಂದು ಅನಿಸಲಿಲ್ಲ, ಅವರ

ಭಾಷಣದ ಜೊರು ಜೊರು ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವಾಗ ನೋಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪೆಂದು ಅನಿಸಬಹುದು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ಹೋದಾಗ ಅವರು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಹಿಂದಿ ನಿಂದಲೂ ಫೆಡರೇಷನ್ ಎಂದು ಹೆಗ್ಗಸರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ; ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಫೆಡರೇಷನ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲಾ ಬರೀ ನಾಟಕ, ಇಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ನಿಜವಾಗಲೂ ಪೂರತಂತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ಭಾಷಣ ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ನಾನೂ ಸಹ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪೂರ್ವನ ಏನೆಂದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಹಾವನೂರ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಹಿತವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಭಾವನೆ ಅದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿರುವ ಅವರ ಈ ಭಾಷಣವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಅನಿಸಬಹುದು; ಆದರೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನನಗೆ ಅದು ತಪ್ಪೆಂದು ನನಗನಿಸಲಿಲ್ಲ. ನೀವೆಲ್ಲಾ ಫ್ಯಾಷನ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದೀರಿ, ನೀವು ಇನ್ನೂ ಪರತಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲದೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲೂ ನೀವು ಹಿಂದಿದ್ದೀರಿ, ನಿಜವಾಗಲೂ ನಿಮ್ಮ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇನ್ನಾದರೂ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಿರಿ ಎಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿನೀಡುವಂತಿತ್ತು ಅವರ ಭಾಷಣ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಭಾವಿಸುವಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಈ ತಪ್ಪಿನ ಭಾವನೆ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಕಳಕಳಿ ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಯಾವ ಪಕ್ಷದ ವತಿಯಿಂದಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವತಿಯಿಂದಲಾಗಲೀ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಹಾವನೂರ್ ಅವರಿಗಿರುವ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಮನಗಂಡು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಮುಸ್ಲಿಮರೂ ಒಂದೇ, ಹಿಂದೂಗಳೂ ಒಂದೇ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇಂದು ವಿಚಾರವಿತ್ತ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿಲ್ಲಾರೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜಾಗಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬರಬೇಕೆಂದು ನಾನೂ ಕೂಡ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಾಯಿ.—ಮಾನ್ಯ ಆಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರ ಹೇಳಿಕೆ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ತಲೆದೂಗಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು, ತಾವು ಬಳಸಿದ ಪದಗಳನ್ನು ಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಅವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವಿಮರುಲ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗೆ ಅವರದೇ ಆದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಹಾವನೂರ್ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಪರದಾ ಪದ್ಧತಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಹೇಳಿರುವುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಸರವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಪರದಾ ಪದ್ಧತಿ ಇರಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹಿತರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೇ ಬಿಡಬೇಕೇ ಎನ್ನುವುದು ಬೇರೆ ವಿಚಾರ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಆ ಜನಾಂಗದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಬೇರೆ ವಿಚಾರ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗಿರುವ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರ ಹೇಳಿಕೆ ಯಷ್ಟನ್ನೇ ಓದಿದರೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವಮಾನವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಹಾವನೂರ್ ಅವರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಸಚಿವರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷದ ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ಬಣ್ಣ ಕೊಡಕೊಡದು ಮತ್ತು ಸಚಿವರೂ ಸಹ ಇಂತಹ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡಬಾರದು. ಇಂದು ಈ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗ ಇಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿದೆ, ಬಲವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತವಾಗಿದೆ. ಆಲ್ಲದೆ, ಈ ಚರ್ಚೆ ಸಹ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇದಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಕೊಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜಾಗಗಳಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವಿಮರುಲ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಧರಣಿಯನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪೀಠಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತರು)

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಎಂ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ; ಅನೇಕ ಜನ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಸಹ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ರಂಜಾನ್ ತಿಂಗಳು; ನೆಮಗಿದು ಭಾರಿ ಮಹತ್ವದ ತಿಂಗಳು. ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾಂಧವರಲ್ಲಿರೂ ಉಪವಾಸವಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾವೂ ಉಪವಾಸವಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಕಡೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಉಪವಾಸವಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಯಾವ ಕೆಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಆಡಬಾರದೆಂದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪರದಾ ಪದ್ಧತಿ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಯಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮಗು ಎಷ್ಟೇ ಕುರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ತಾಯಿಯಾದವಳು ಅವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆ ಅದೇ ಕರುಣೆ, ಮಮತೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ಸ್ವಧರ್ಮದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಧರ್ಮ. ಕೆಲವರು ಅದನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅದು ಅವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತ ಸದಸ್ಯ ಶ್ರೀ ಖಮರಲ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಅವರು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಮಹಮದ್ ಪೈಗಂಬರ್ ಅವರು: ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕೈಯಿಂದ ಹೊರಾಟ ಮಾಡು, ಅದರಿಂದಾಗದಿದ್ದರೆ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಾಟ ಮಾಡು, ಕೊನೆಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಬಿಡು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಭಗವಂತನು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ, ಇಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಂದ ಹೊರಾಟ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಾಟ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದವು ಅದು ಫಲಕಾರಿ ಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗಿದನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಇದು ರಂಜಾನ್ ತಿಂಗಳು, ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಸತ್ಯ ಇದ್ದದ್ದೇ ಆದರೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾಂಧವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಿದವರನ್ನು ಈ ರಂಜಾನ್ ತಿಂಗಳು ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ ಭಗವಂತನು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಕೇಳಿ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† SRI QAMARUL ISLAM,—Madam, on the request of the Hon. Leader of the Opposition Sri Bommai, the Hon. Finance Minister and many of the Muslim and Hindu members I have come back to my seat. I have come here to express the feelings of the people in general and the feelings of the Muslims in particular. There is no question of bargaining so far as the question of Islam and its principles are concerned. In response to our notice if a proper explanation had been given by the Minister, the matter would have ended there. But he has said that he has got the highest respect for Muslims and Islam. I want to say that purdah is part and parcel of Islam and shariat cannot be changed. Hence for the such controversial statements should not be made.

೧-೩೦ ಪಿ.ಎಂ.

Inadequate B.T.S. facilities in Bangalore

† ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮದೇವ್.—ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಇವೊತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ೨೦ ಲಕ್ಷ ಜನವಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಹಳ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾನ್ಯ ಸಾರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಸ್ಸುಗಳ ಆಭಾವ ಇದೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇವೊತ್ತು